

Міністерство освіти і науки України
Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України
Інститут соціальної та політичної психології
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Факультет психології

Рада молодих вчених факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
НТСА факультету психології КНУ імені Тараса Шевченка
Університет Осло, м. Осло, Норвегія
Університет соціальних та гуманітарних наук, м. Варшава, Польща
Університет імені Міколаса Ромериса, м. Вільнюс, Литва
Іннсбрукський університет, м. Іннсбрук, Австрія
NOBIA університет, м. Вааса, Фінляндія

ШЕВЧЕНКІВСЬКА ВЕСНА-2022

МАТЕРІАЛИ

XXIV Міжнародної конференції молодих науковців

**ПРОБЛЕМИ ОСОБИСТОСТІ
В СУЧАСНІЙ НАУЦІ:
РЕЗУЛЬТАТИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕННЯ
(PPMSRPR)**

21-22 квітня 2022 р.

Київ
Видавництво Ліра-К
2022

УДК 316.4 + 159.9.01
ББК 88

Рецензенти:

Родіна Н. В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова;

Сєдих К. В. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка;

Сердюк Л. З. – доктор психологічних наук, професор, завідувач лабораторії психології особистості ім. П. Р. Чамати Інституту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України

Редакційна колегія:

Александров Д. О., доктор психологічних наук, професор; **Власова О. І.**, доктор психологічних наук, професор; **Данилюк І. В.**, доктор психологічних наук, професор; **Дембицька Н. М.**, доктор психологічних наук, ст. наук. співробітник; **Коваленко А. Б.**, доктор психологічних наук, професор; **Крупельницька Л. Ф.**, доктор психологічних наук, доцент; **Львовичкіна А. М.**, доктор психологічних наук, доцент; **Максимова Н. Ю.**, доктор психологічних наук, професор; **Марушкевич А. А.**, доктор педагогічних наук, професор; **Мілютіна К. Л.**, доктор психологічних наук, професор; **Пащенко С. Ю.**, кандидат педагогічних наук, доцент – відповідальна за випуск; **Траверсе Т. М.**, доктор психологічних наук, професор; **Чуйко О. В.**, доктор психологічних наук, професор; **Яблонська Т. М.**, доктор психологічних наук, професор.

*Друкується за ухвалою Вченої ради факультету психології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 28.04.2022 р.)*

Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження, 21-22 квітня 2022 р. : Матеріали XXIV Міжнародної конференції молодих науковців / За ред. І. В. Данилюка, С. Ю. Пащенко. – К. : Видавництво Ліра-К, 2022. – 260 с.

У Матеріалах XXIV Міжнародної конференції молодих науковців «Проблеми особистості в сучасній науці: результати та перспективи дослідження», організованій та проведеної факультетом психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, окреслено актуальні проблеми психології особистості та представлено широкий спектр результатів наукових досліджень молодих вчених у галузях соціально-поведінкових та педагогічних наук. Матеріали конференції адресовано студентам, аспірантам, докторантам, дослідникам, психологам, педагогам, соціальним працівникам, викладачам вищої школи та усім тим, хто цікавиться сучасним станом розвитку наук, які вивчають особистість.

Тези опубліковано в авторській редакції.

Надруковано за сприяння Української психологічної асоціації

ЗМІСТ

Байдарова О. О., Шкуро В. П. Ефективність освітньої кампанії з безпеки дітей в цифровому середовищі: результати пілотного дослідження	8
Баратюк А. Ю. Психологічні орієнтири в консультативній роботі з синдромом Мюнхгаузена	11
Баратюк А. Ю. Психологічні орієнтири в консультативній роботі з «синдромом самозванця»	16
Бахвалова А. В. Детермінанти успішності діяльності журналіста	20
Безрукова К. М. Соціально-психологічний супровід процесу інформаційної реінтеграції громадян ОРДЛО України та АР Крим – теоретичний аспект	24
Бобоха І. Р. Вплив комп'ютерних ігор на гендерні моделі поведінки	27
Бугославська О. О. Особливості самоактуалізації студентів в умовах пандемії	30
Вавілова А. С. Психологічна підтримка дітей під час кризових подій	33
Вакуленко О. Л. Проблема етнокультурних компетенцій у контексті російсько-української війни	36
Валявко А. С., Дрига Д. І., Красна А. А. Зниження стресу на основі уважності (MBSR) як метод забезпечення психологічного здоров'я особистості в контексті воєнних дій	39
Васильєва-Халатникова М. О., Красілова Ю. М. Здоров'євідновлювальні соціально-реабілітаційні практики в освітньому процесі у роботі з дитиною з інвалідністю	41
Васьківська С. В. Консультативна робота з почуттям провини в умовах війни	43
Верховод О. В. Методи мінімізації проявів віктимної поведінки в практичній діяльності психолога при роботі з підлітками	47
Власова О. І. Георгій Челпанов як особистість, науковець та організатор Психологічної семінарії (до 160-річчя з дня народження Георгія Челпанова, засновника Психологічної семінарії в Університеті Св. Володимира)	50
Волинець В. О., Садівнича Н. В. Особливості адаптивного потенціалу особистості в умовах війни	55
Гайворонський Г. Р. Дослідження особливостей часової перспективи осіб з різною потребою у пошуку нових відчуттів	59

Гладишко Є. В.	62
Безпечне освітнє середовище як сфера становлення особистості	
Головіна А. О.	65
Байєсівські ігри для прогнозування рішень	
Голотенко А. А.	69
Соціально-психологічні чинники виникнення кар'єрної кризи в ситуації вимушеної міграції	
Гордієнко-Митрофанова І. В., Гоголь Д. М.	71
Інструменти розвитку стресостійкості особистості в надзвичайних обставинах у методі позитивної психотерапії	
Грузінова К. М.	74
Перспективи дослідження психологічного благополуччя післявоєнного часу	
Гуріна А. С.	78
Поняття соціальних інтернет-практик та їх видове різноманіття серед студентської молоді	
Дерев'янчук О. С., Шелест В. В.	81
Інтеграція концепції майндфулнес у систему психологічної допомоги постраждалим від збройної агресії росії проти України	
Єрошин М. О.	84
Проблеми самоорганізації особистості через вірування у прикмети	
Жосан І. В.	88
Особливості взаємозв'язку почуття ревностів з копінг-стратегіями особистості	
Катрук В. В.	90
Особистість під час та після війни: від хаосу до ладу. Нові можливості та горизонти екзистенційної психотерапії в Україні	
Каширіна Я. О.	94
Результати опитування ІТ-спеціалістів про джерела їх конфліктів у колективі	
Келлер В. В.	97
Психотерапія часової перспективи для осіб з посттравматичним стресовим розладом (на прикладі вимушених українських переселенців)	
Кірова К. О.	100
Методика соціальної роботи з біженцями в кризових умовах сьогодення	
Клімаш Т. П.	104
Декретна відпустка як фактор трансформації Я-концепції особистості	
Ковалевич Т. Ю.	106
Динаміка емоційної сфери особистості в процесі арт-терапії (на прикладі драматичного мистецтва)	
Козловська О. Є.	109
Особливості надання психологічної допомоги жінкам, що стали жертвами сексуального насильства під час воєнних конфліктів	

Корець Д. М.	112
Особливості самооцінки у дівчат-підлітків залежно від селфі з використанням AR-масок	
Корніцька В. І., Морозова-Ларіна О. І.	116
Ставлення до вакцинації: соціокультурний та психологічний контекст	
Кравченко О. О., Тохтамиш О. М.	120
Соціальна реадаптація осіб після перенесеної хвороби на COVID-19	
Крупельницька Л. Ф.	124
Сучасні тенденції наукових досліджень ефективності психотерапії	
Лаптева Г. Р.	127
Інструменти розвитку духовності за М. Селігманом	
Лещенко В. О.	129
Нейронауки в початковій освіті	
Лозовська А. І.	132
Психологічні особливості сприймання молоддю реклами мобільних застосунків навчальної та розважальної спрямованості	
Луч В. Д., Бурда М. І.	135
Особливості реагування особистості на травматичну стресову подію	
Матвійчук О. Є., Петрошук Н. Р.	138
Інноваційно-освітнє середовище підвищення кваліфікації педагогів	
Мілютіна К. Л.	141
Дитячо-батьківські стосунки в часи війни	
Міхєєва М. Г.	144
Методи арт терапії у роботі з дітьми, які зазнали втрату батьків	
Москаленко А. М.	148
Психолого-педагогічні умови створення інноваційного середовища як концепту інноваційної діяльності закладу вищої освіти	
Набитович Т. Ю., Васильєва-Халатникова М. О.	152
Соціально-педагогічні технології професійного самовизначення підлітків у закладі загальної середньої освіти	
Нейкова С. О., Чуйко О. В.	154
Реалізація соціальних послуг для дітей з інвалідністю в ОТГ в умовах децентралізації	
Нестерова О. О.	157
Використання ігор та соціальних мереж в якості рекреаційної діяльності	
Палатна Д. О.	160
Співпраця як основа соціально-психологічної допомоги в сучасних громадах	
Парфенюк О. М.	164
Психологічні особливості розвитку психометричного інтелекту в юнацькому віці	
Пархоменко Б. О.	166
Динаміка змін особистісних проявів військовослужбовців під час підготовки та після проведення бойових дій	

Пашенко С. Ю.	168
Психологія професійної самосвідомості викладача ЗВО в дискурсі академічної мобільності	
Пилипенко О. О.	173
Метод ландшафтотерапії як ефективний спосіб подолання кризи	
Піонтківська О. Г.	176
Зміни у запитах та потребах людей похилого віку як клієнтів соціальної роботи, спричинені війною в Україні	
Предко В. В.	178
Життєстійкість як провідний чинник збереження психічного здоров'я особистості	
Предко Д. Є.	180
І. О. Сікорський про зміну особистості (на прикладі релігійного руху)	
Радіонова М. А.	183
Чинники та наслідки впливу пандемії вірусу COVID-19 на сучасний політичний екстремізм	
Рогаль Н. І., Синельников Р. Ю.	186
Психологічні особливості громадянської ідентичності в період війни	
Роман А. М.	188
Емоційне вигорання як форма професійної деформації у співробітників поліції	
Рябчич Я. Є.	191
Social and Psychological Factors of Suicidal Behavior of Youth	
Савич М. Р.	193
Патопсихологічні особливості осіб, схильних до залежності від соціальних мереж	
Сазонова І. В.	196
Особистісна ідентичність підлітків з посттравматичним зростанням	
Семенчук І. В.	198
Психологія міжособистісних комунікацій	
Смеречинська Л. І., Запека Я. Г.	200
Психологічна допомога постраждалим дітям внаслідок воєнних дій	
Солонський А. В.	204
Психологічна допомога під час війни у форматі кризової гарячої лінії	
Соснюк Є. О.	206
Актуальні тенденції змін в ідентичності українців	
Станова Т. І.	208
Патріотизм у контексті самоідентифікації особистості	
Степаненко М. Є.	210
Особливості сприйняття життєвої перспективи підлітками з проявами інтернет-залежності	
Столярова Д. О.	212
Психологічний аналіз маніпуляційних впливів у масовій комунікації (на прикладі поширення фейків про SARS-CoV-2)	

Sveaass N.	214
Sexual Violence during War and Psychological Support	
Таран А. О.	222
Креативність як чинник успішності працівників сфери освіти	
Токарук Л. С.	225
Становлення особистості в інноваційному освітньому середовищі в період війни	
Третяк О. П.	227
Казкотерапія для зняття стресу в учнів початкової школи	
Тулін К. С.	230
Цифрові технології у забезпеченні функціонування системи освіти Румунії	
Хоменко В. І., Проскурня А. С.	234
Біопсихосоціальний конструкт ЛГБТК+ ідентичності як структурний компонент афірмативної терапії	
Ціватий В. Г.	237
Модель поведінки дипломата і соціально-психологічна допомога в кризових ситуаціях: професійний та інституціональний дискурси	
Чиж О. Ф.	240
Креативність як необхідна умова самоактуалізації особистості	
Шевченко С. А.	242
Психологічні чинники адаптації підлітків до навчальної діяльності	
Шевчук О. С.	244
Психологічна діагностика суїцидальних ідецій внаслідок кризових травматичних подій	
Ши І	248
Порівняльний аналіз моделей управління закладом вищої освіти в Україні та КНР (на прикладі КНУ імені Тараса Шевченка і Ханчжоуського педагогічного університету)	
Шістко Л. О.	251
Чинники психологічного благополуччя дітей, які залишилися без піклування батьків	
Шопіна М. О., Якунін Я. Ю.	254
Психологічна підтримка дітей з особливими освітніми потребами під час війни	
Ягіяєв І. І.	257
Колективний нарцизм і ресентимент як передумови схвалення в ійського вторгнення	

положення. Розбудова держави в Україні можлива лише на засадах ідей національно-демократичного спрямування, тому створена форма колективної свідомості відіграє консолідуючу функцію, яка не пригнічує освітній розвиток особистості.

Використані джерела: 1. Коробань, О., Оманкулов, К. (2021). Модернізація процесу навчання на основі використання єдиного інформаційного освітнього середовища. *Актуальні проблеми професійної та технологічної освіти: погляд у майбутнє*. Умань, 111-115. 2. Парахонський, Б., Яворська, Г. (2019). *Онтологія війни і миру: безпека, стратегія, смисл*. Київ, НІСД, 560. 3. Сучасні освітні середовища і проблеми професійної самореалізації педагогів (2021). Київ, Ч. 1-2, 206. 4. Токарук, Л. С., Васильєва-Халатникова, М. О., Чернуха, Н. М., Дзін Цзіпін (2021). Соціалізація дітей із особливими освітніми потребами засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Педагогіка XXI століття: сучасний стан та тенденції розвитку*. Львів-Торунь, 648-674. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-241-1-24> 5. Ponce Gea, Ana I., Rico Gómez, María L., Sola Reche, José M., García Vidal, Marcos (2021). Teacher training about Information and Communication Technologies: a diachronic perspective. Vol. 42. № 1, 190. URL: <http://www.revistaespacios.com/a21v42n01/a21v42n01p16.pdf>

КАЗКОТЕРАПІЯ ДЛЯ ЗНЯТТЯ СТРЕСУ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Третяк Ольга Петрівна

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та початкової освіти
Інститут післядипломної освіти
Київський університет імені Бориса Грінченка
м. Київ, Українка
o.tretiak@kubg.edu.ua

Казка – це мова, яку розуміє дитина. Це має стати чудовим інструментом для педагогів З допомогою казки можна легко знайти спільну мову з дітьми.

Казкотерапія – це один із видів арт-терапії, терапія середовищем, особливою казковою атмосферою. Це читання, або розказування дітям казок у такий спосіб, що дитина бачить у них самих себе, свої проблеми, хвилювання та знаходять способи їх розв’язання. Суть казкотерапії дуже проста, якщо дитина не хоче щось робити або робить щось не правильно, її не потрібно сварити або карати. Найпростіше придумати казку, у якій герой дуже схожий на цю дитину і потрапив в аналогічну ситуацію. Звісно він виходить з неї, прийнявши правильне рішення. Дитина обов’язково поставить себе на місце

героя і буде намагатися наслідувати його вчинок. А найголовніше в цьому те, що дитина самостійно приймає рішення [3].

Використовуючи метод казкотерапії, ми можемо в м'якій формі дізнатися, що зараз турбує дитину і допомогти йому знайти вихід з ситуації, що склалася. Оскільки дітям близька казка, дитина ідентифікує себе з казковим героєм і від імені цього героя говорить про власні проблеми казковим мовою. Начебто не про себе, але, разом з тим, про себе і про те, що зараз його хвилює найбільше [2].

«Казкотерапія» – це процес об'єктивності проблемних ситуацій. Погляд на казкотерапію як відновлювальну систему передбачає загальні закономірності роботи з казковим матеріалом. При цьому важливо послідовно використовувати принципи усвідомленості, множинності зв'язку з реальністю. Ці принципи включають:

- усвідомлення причинно-наслідкових зв'язків у розвитку сюжету, розуміння ролі кожного персонажа;
- розуміння того, що одна подія може мати кілька значень;
- усвідомлення того, що кожна казкова ситуація демонструє нам якийсь життєвий урок.

Казки відіграють не останню роль у системі методів і засобів «виховання добрих почуттів». Діти люблять героїв казок, які стають для них рідними, близькими, отже, можуть і мають стати прикладом для наслідування. У кожному конкретному випадку сюжет казки акцентує лише на окремих компонентах із цілої гами добрих почуттів: або на самопожертву, щедрість, або на подільчивість, або на співпереживання, співчуття.

У зв'язку з цим і слід звернути увагу на суттєві у моральному плані моменти, а саме те, що казка:

- навчає дітей розрізнити поняття «добро» як життєву цінність людини і поняття «зло» як його протилежність;
- формує уявлення про права людини, про справедливість, толерантність, відповідальність;
- ставить дитину на місце позитивного або негативного героя, і саме цим надає молодшому школяреві можливість вибору власної позиції, прийняття себе та інших;
- вправляє дітей у синхронному прояві почуттів та тілорухів, що забезпечують глибоке співпереживання діям, ставленням і вчинкам героїв;

- вчить проявляти повагу до інших людей та до себе, відстоювати власну гідність [4, 20].

Казкотерапія допомагає вирішити такі проблеми:

- позбутися від дитячого страху;
- направити енергію гіперактивних дітей в потрібний напрямок; знизити агресію;
- усунути проблеми фізичного розвитку (погано їсть, неприємності з сечовим міхуром і ін.);
- повернути душевну рівновагу, порушену проблемами в сім'ї (розлучення, новий член родини і т.д.);
- втішити і підтримати при втраті близької людини або домашнього вихованця [1].

Казки для казкотерапії можуть використовуватися різні.

Авторські казки допомагають усвідомити проблемні внутрішні переживання людини, відчувати радість і горе інших. Але філософський, духовний сенс казки має бути зрозумілий повністю, щоб проблемні моменти у людини не були підсилені. Даний метод казкотерапії для дітей передбачає пошук альтернативних і всіляких виходів з ситуації. Головний герой авторської казки повинен усвідомити свої помилки і відчувати бажання змінитися на краще, роблячи певні кроки, підказані казкою.

Дидактичні казки складаються педагогами для цікавого подання навчального матеріалу, вони сприяють розкриттю важливості знань про недопустимість словесного і фізичного насильства, агресії у ставленні до людей.

Психокорекційні казки створюються для м'якого впливу на поведінку дитини 11-12 років, учать стриманості у словах і діях, визнавати свої помилки у ставленні до інших.

Психотерапевтичні казки ніби лікують душу. Вони допомагають розкрити прихований зміст подій, побачити те, що відбувається, з іншого боку. Ці казки часто порушують питання, які стимулюють процес особистісного зростання, формують прагнення ставитися справедливо до всіх незалежно від власних уподобань.

Медитативні казки використовуються для накопичення позитивного образного досвіду, зняття психоемоційного напруження. Можна створювати

психологічні казки для подолання конкретних випадків словесного і фізичного насильства, агресії у ставленні до людей [4, 20].

Під час обговорення у ситуаціях спілкування з героями, у взаємозв'язку мовного і морального начала (кому з героїв, наприклад, казки «Червона Шапочка» краще надіслати СМС, кому листа, кому термінову телеграму) або запропонувати нестандартне завдання (взяти інтерв'ю, зателефонувати герою на мобільний телефон, щоб заспокоїти його, привітати, а когось вчасно зупинити, попередити та ін.).

Використані джерела:

1. Казкотерапія URL : <https://monjardin.kiev.ua/education/10/skazkoterapiya.html> (дата звернення 15.04.2022).

2. Казкотерапія що це таке URL : <https://pyrogiv.kiev.ua/kazkoterapiya-shho-ce-take/> (дата звернення 15.04.2022).

3. Моцкус, Л. В. Застосування методу казкотерапії у початковій школі URL : <https://naurok.com.ua/zastosuvannya-metodu-kazkoterapi-v-pochatkoviy-shkoli-1497.html> (дата звернення 15.04.2022).

4. Третяк, О. П. (2021). Виховання моральних цінностей у молодших школярів НУШ Вид. 2-ге, переробл. ППО Київського університету імені Бориса Грінченка. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. С. 20.

ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ РУМУНІЇ

Тулін Кирило Сергійович

аспірант ОНП «Освіта, педагогіка»

Факультет психології

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

м. Київ, Україна

kirilt@knu.ua

Зростання і розвиток країн і суспільств тісно пов'язані зі сприйняттям і використанням інформаційних технологій. Цифровий розрив між країнами також можна пояснити з точки зору географічного позиціонування, як показав Круз у своєму дослідженні [1]. У ньому, були обрані дві країни на протилежних географічних кінцях: Болгарія та Португалія. Хоча обидві країни є частиною Європейського Союзу (ЄС), вони приєдналися в різних ситуаційних контекстах і в різні часи. Дослідження показує, що проведення дуже великої кількості годин перед комп'ютером або телефоном має як фізичні, так і психічні наслідки для нашого здоров'я.

У деяких ситуаціях можна передчасно подумати, що використання технологій має великий сприятливий вплив на навчання та розвиток, і багато